

Asia: VN/32862/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta sosiaali- ja terveysministeriön asetukseksi opioidiriippuvuuden vieroitus- ja korvaushoidosta opioidilääkkeillä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kriminaaliasiameiestoiminta Kriminaalihuollon tukisäätiössä edistää rikosseuraamusasiakkaiden oikeuksien toteutumista oikeudellisella ja muulla neuvonnalla sekä edunvalvonnalla.

Pidämme uuden asetuksen antamista tarpeellisena. Asetus on kokonaisuudessaan selkeämpi ja täsmällisempi aiempaan verrattuna. Asetus velvoittaa kokonaisvaltaiseen hoitoon ja yhteistyöhön sosiaali- ja terveydenhuollon kesken.

4§ Korvaushoidon edellytykset

Esityksen mukaan hoito voidaan aloittaa sellaiselle opioidiriippuvaiselle potilaalle, jolla ei riippuvuuden pitkäkestoisuuden ja kokonaistilanteensa vuoksi ole edellytyksiä vieroittua opioideista. Pidämme tärkeänä, että korvaushoidon edellytyksenä ei vaadita opioidiriippuvaiselta henkilöltä aikaisempia yrityksiä vieroittautua. Näin turvataan aiempaa paremmin potilaan yksilöllinen hoito sekä sen arviointi.

Esityksen mukaan hoidon vaativuuden sitä edellyttäessä hoidon tarve tulee arvioida ja hoito aloittaa ja toteuttaa hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon toimintayksikössä, valtion mielisairaalassa tai Vankiterveydenhuollon yksikössä. Kaikilla hyvinvointialueilla ei ole erikoissairaanhoidon toimintayksikköä. Opioidikorvaushoidon arvioita, aloituksia ja toteutusta tekevät tällä hetkellä myös yksityiset palveluiden tarjoajat, joiden toiminta tulee turvata. Asiakkaan kannalta on ensiarvoisen tärkeää, ettei alueellinen eriarvoisuus korostu.

Esityksen mukaan sekä lääkehoidon että psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuuden vuoksi hoito tulisi toteuttaa mahdollisimman lähellä potilaan asuinpaikkaa. Pidämme erittäin tarpeellisena, että esityksessä otetaan huomioon psykososiaalisen hoidon ja tuen tarpeen pitkäkestoisuus. Kriminaaliasiamiestoimintaan tulleissa yhteydenotoissa on käynyt ilmi, että psykososiaalisen tuen saaminen on ollut hyvin haasteellista tai tuki on ollut lyhytkestoista, ja tuen piiriin pääsemiseksi asiakas on joutunut odottamaan tilanteeseen nähden kohtuuttoman pitkän ajan.

Opioidikorvaushoidon tulee jatkua ongelmitta ja keskeytyksittä asuinpaikan muuttuessa, myös vankilasta valvottuun koevapauteen lähdeettäessä ja vapautuessa.

5 § Hoitosuunnitelma

Hoitosuunnitelmaa käsittelevää pykälää on selkeytetty ja monipuolistettu. Hoitosuunnitelma, jossa määritellään yhteistyö sosiaali- ja terveyspalvelujen välillä on merkittävä parannus, joka liittyy sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatioon. Samoin merkittävä parannus asiakkaiden hoidossa on hoitosuunnitelman täydentäminen tarvittaessa yhteistyössä sosiaalihuollon kanssa tehtävällä palvelusuunnitelmalla. Opioidikorvaushoidossa olevilla on usein monia terveyteen ja sosiaaliseen tilanteeseen liittyviä vaikeuksia, joiden selvittämiseksi tarvitaan sekä sosiaali- että terveyspalvelujen henkilöstön erityistä osaamista.

Esityksen mukaan hoitosuunnitelma tulee säännöllisesti tarkistaa. Ehdotamme, että hoitosuunnitelma tarkistettaisiin säännöllisesti ja myös tarpeen mukaan, jolloin se ohjaa toimijoita hoidon tavoitteiden seurantaan ja yksilöllisten tarpeiden huomiointiin.

Yleistä

Asetusta tulee noudattaa yhdenvertaisesti myös vankiloissa normaalisuusperiaatteen mukaisesti.

Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi antaa opioidikorvaushoitoon soveltamisopas, koska tällä hetkellä tulkinnat vaihtelevat merkittävästi alueittain.

Marjatta Kaurala

Kriminaaliasiamies

Ulrika Järvinen

Edunvalvonta- ja sosiaalineuvoja

Sunikka Sanna

Kriminaalihuollon tukisäätiö